

ЗМІСТ

Від редакційного комітету конференції.....	5
А. І. Алексеєва. КОНФЛІКТ ТА МЕТОДИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ.....	7
В. Є. Алипенко. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ХАРЧОВИХ РОЗЛАДІВ У ПІДЛІТКІВ.....	9
І. С. Андрейків. АНАЛІЗ АКТУАЛЬНОГО СТАНУ СФОРМОВАНОСТІ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	12
І. С. Андрейків, Д. Ю. Сабадаш. ТРЕСОСТІЙКІСТЬ ПЕДАГОГІВ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	15
І. П. Антончак. ДО ПИТАННЯ АДАПТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	18
А. В. Бесяк. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ОСОБИСТІСНІ ЧИННИКИ СТІЙКОСТІ ДО СТРЕСУ.....	21
С. В. Бухвалов. САМОСТАВЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНО- ОСОБИСТІСНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....	24
І. Г. Власов. ПСИХОЛОГІЧНІ СКЛАДНИКИ І КРИТЕРІЇ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВИКЛАДАЧА.....	27
М. П. Воробець. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕВЕРБАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ У СИСТЕМІ «ВЧИТЕЛЬ-УЧЕНЬ».....	30
К. М. Гайова. ПОЗИТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОНФЛІКТІВ У ВЗАЄМИНАХ ПІДЛІТКІВ З БАТЬКАМИ.....	33
О. В. Доготар. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НОРМ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	36
В. В. Дудчак. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ «ПРЯМИХ МЕТОДІВ» У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ.....	39
Г. В. Зозуля. АНАЛІЗ КОНФЛІКТУ ЯК СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНУ В РАКУРСІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ.....	42
Н. В. Кононученко. РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ.....	46
Г. М. Кормильський. ПОГЛЯДИ ПРЕДСТАВНИКІВ БІОГЕНЕТИЧНОГО ПІДХОДУ НА ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ.....	49
А. С. Кушнір. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК АГРЕСИВНОСТІ В ДИТЯЧОМУ ТА ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	53
В. О. Кушнір. РОЗВИТОК МОРАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ У МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ.....	57

Г. М. Маринчак. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОБДАРОВАНОСТІ ДИТИНИ В РОБОТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА.....	60
А. М. Матросов. ПСИХОЛОГІЧНІ ПОРАДИ СТУДЕНТАМ З ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ ІСПИТІВ	62
Х.П. Мельник. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МУЗИКИ ТА ЇЇ СПРИЙМАННЯ ЯК ЧИННИК ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	65
Д. В. Олішевська. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ В ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	69
Д. І. Прозорський. ТЕХНОЛОГІЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ	73
Ю. В. Прокопчук. РОЗВИТОК ПАМ'ЯТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК НАПРЯМ РОБОТИ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА.....	76
О. О. Рубан. ПСИХОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ТА ПСИХОКОРЕКЦІЯ ДЕЗАДАПТИВНИХ ПРОЯВІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ВІЙСЬКОВОМУ ПІДРОЗДІЛІ.....	78
Д. Ю. Сабадаш. РІВЕНЬ СТРЕСУ У ПЕДАГОГІВ З РІЗНОЮ ТРИВАЛІСТЮ ПРОФЕСІЙНОГО СТАЖУ	82
Н. Б. Савчук. РОЛЬ УПРАВЛІННЯ В ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	85
К. О. Скрипник. АЛЬТРУЇЗМ ЯК ФОРМА ПРОСОЦІАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	87
М. Є. Степаненко. ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄВОЇ ПЕРСПЕКТИВИ МОЛОДІ З ПРОЯВАМИ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ.....	90
А. В. Таран. ПЕРСПЕКТИВНІ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.....	93
В. В. Тахтєєва. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ КРЕАТИВНОСТІ.....	98
В. С. Тимофієва. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ	101
В. А. Томашевська. ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	104
І. І. Харевич. РОЗВИТОК МИСЛЕННЯ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ ПРО ІНТЕГРАЛ.....	110
М. В. Хотинська. ВПЛИВ МІЖСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМИН НА ПРОЦЕС СОЦІАЛІЗАЦІЇ У МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	113
І. М. Черечін. ПРИНЦИПИ ТА УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ДОШКІЛЬНИХ ОСВІТНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	116

ВІД РЕДАКЦІЙНОГО КОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Активне впровадження у життєдіяльність сучасного українського суспільства європейської системи цінностей, побудованої на фундаменті людиноцентризму і поваги до особистості, зумовлює зростання значущості практично спрямованих психологічних дисциплін при підготовці майбутніх фахівців різних спеціальностей, зокрема, у галузі освіти, медицини, соціальної допомоги, служб для сімей, дітей та молоді; у системі військових, правоохоронних, адміністративних, політичних та приватних структур. Науково-дослідницька зорієнтованість при вивченні психологічних дисциплін є невід'ємною складовою фахової підготовки, яка забезпечує розвиток креативності, пошуково-професійних компетентностей здобувачів вищої освіти, формує у них діяльно-творчий підхід до вирішення найскладніших проблем своєї професії.

З метою реалізації студентоцентрованого підходу, а також задля посилення інтеграції науки, освіти та практики, було організовано і проведено всеукраїнську студентську науково-практичну конференцію «Практична психологія: сучасні реалії та перспективи» (15 квітня 2021 року), що дозволила виявити і об'єднати обдаровану студентську молодь, сприяла формуванню її лідерських якостей, реалізації її творчих здібностей, збагатила та урізноманітнила її навчально-професійну діяльність.

Під час роботи конференції було заслухано та обговорено близько п'ятидесяти доповідей студентів, частина з яких увійшла у збірник наукових праць. Учасники науково-практичної конференції є представниками закладів вищої освіти різних регіонів України, а саме: Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально економічного коледжу, Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, Херсонського державного університету.

Впровадженню технологій практичної психології у різні сфери суспільної практики сприяє фахове розмаїття учасників конференції, які є представниками факультетів психології, соціальної роботи, педагогічних спеціальностей (фізико-математична, природничо-економічна, дошкільна і початкова освіта, іноземна філологія), забезпечення оперативно-службової діяльності прикордонників, менеджменту.

Основна проблематика представлених у збірнику матеріалів стосується актуальних питань практичної психології. Знайшли висвітлення проблеми подолання і профілактики конфліктів (А. І. Алексєєва, К. М. Гайова, Г. В. Зозуля, Д. І. Прозорський), стресових станів (І. С. Андрейків, А. В. Беляк, Д. Ю. Сабадаш), агресивності (А. С. Кушнір), інтернет-залежності (М. Є. Степаненко). У низці доповідей розглянуто шляхи активізації психологічних чинників розвитку особистості дітей (М. П. Воробець, В. О. Кушнір, Д. В. Олішевська, Ю. В. Прокопчук), дітей з особливими потребами (А. В. Таран, В. А. Томашевська) та студентів (С. В. Бухвалов, В. В. Дудчак, Н. В. Кононученко, А. М. Матросов). Частина повідомлень присвячена психології різних видів трудової діяльності (І. Г. Власов, О. В. Доготар, Н. Б. Савчук, В. В. Тахтєєва, І. М. Черечін). У дописах І. П. Антончак, О. О. Рубан висвітлено психологічні аспекти діяльності військовослужбовців і поліцейських. Сподіваємось, що ознайомлення з представленими матеріалами буде корисним студентам різних спеціальностей, психологам, педагогам та іншим фахівцям й відіграє важливу роль у формуванні творчого потенціалу, пошуково-дослідницьких психологічних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Редакційний комітет дякує студентам – авторам представлених матеріалів та їх науковим керівникам за зацікавлену участь у роботі конференції та запрошує до активної співпраці у майбутньому.

А. І. Алексєєва

курсант факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Науковий керівник: кандидат соціологічних наук Т. В. Білецька, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

КОНФЛІКТ ТА МЕТОДИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

Конфлікт – це насильницька міжособова боротьба, пов’язана зі свідомим приниженням потреб та позиції партнера [1, с. 101 – 104].

Він визначається об’єктивними і суб’єктивними факторами і протікає в двох діалектично взаємопов’язаних формах: суперечливі психологічні стани; відкриті суперечливі дії сторін на індивідуальному і груповому рівнях; У найбільш вузькому значенні конфлікт є особистий вид соціальної взаємодії між співучасниками, які мають взаємовиключні або несумісні цінності. Джерелом конфлікту як правило виступає конкуренція, соціальна диференціація, антагоністичні інтереси, агресивність, суперечливість намірів або поглядів.

У основі конфлікту часто лежать взаємини між особами і групами усередині організації або поза нею. В цьому випадку особливого значення набувають міжособові методи вирішення конфліктів:

Ухилення. Цей стиль має на увазі, що людина прагне піти від конфлікту, тобто не потрапляти в ситуації, які провокують виникнення суперечностей, не вступати в обговорення питань, чреватих розбіжностями. Можна сказати, що єдиний спосіб взяти верх в спорі – відхилитися від нього.

Згладжування. В основі цього стилю поведінки лежить переконання в тому, що не варто випускати назовні ознаки конфлікту, тому що всі роблять одну справу, прагнуть до однієї мети, або що розбіжності неістотні. В результаті може наступити мир і згода, але суперечності залишаються. Більш того, вони

живуть і накопичуються, внаслідок чого росте вірогідність виникнення конфлікту в майбутньому.

Примушення. В рамках цього стилю переважає бажання добитися ухвалення своєї точки зору за всяку ціну. При цьому думка інших сторін не враховується. Особи, що застосовують такий стиль впливу на інших, використовують владу для примушення. Стиль примушення може бути ефективним в ситуаціях, що вимагають ухвалення швидких рішень. Проте при цьому може подавлятися ініціатива підлеглих, створюватися вірогідність того, що не всі важливі чинники будуть враховані, оскільки береться до уваги тільки одна точка зору. Крім того, застосування цього стилю може викликати незадоволеність, особливо у молодшого і освіченішого персоналу.

Компроміс. Цей стиль полягає в частковому ухваленні точки зору іншої сторони. Здібність до компромісу опонентів часто дає можливість швидко вирішити конфлікт до задоволення всіх сторін. Разом з тим, прихід до компромісу на ранніх стадіях конфлікту, ухвалення важливого рішення, що виникає по приводу, може перешкодити знайти найбільш ефективний шлях вирішення проблеми. Компроміс не повинен означати згоди тільки в уникнення конфлікту, навіть якщо при цьому доводиться відмовитися від розсудливих дій [2, с. 214 – 216].

Зі всього вищевикладеного випливає, що для вирішення тих, що виникають перед керівником складних психологічних соціально-психологічних проблем спілкування з підлеглими, для управління конфліктами кожен сучасний менеджер просто зобов'язаний мати відповідні знання. Але це зовсім не виключає, а навпаки вимагає залучення до цієї роботи фахівців-психологів. Це стало нормальною практикою в багатьох компаніях, фірмах і інших організаціях в розвинених країн.

Список використаних джерел:

1. Нагаєв В. М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант): навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2004. 198 с.
2. Карамушка Л. М. Психологія управління: навч. посіб. Київ: Міленіум, 2003. 344 с.

В. Є. Алипенко

*студентка факультету психології, історії та соціології
Херсонського державного університету*

Науковий керівник: *доктор психологічних наук В. І. Шебанова,
професор кафедри психології Херсонського державного
університету*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ХАРЧОВИХ РОЗЛАДІВ У ПІДЛІТКІВ

Світові статистичні данні свідчать про зростання рівня порушень харчової поведінки з кожним роком (за даними The American Journal of Clinical Nutrition, 2019). За даними ВООЗ та ЮНЕСКО харчові розлади отримали статус соціальної неінфекційної епідемії сучасності. Саме тому актуальним є розгляд мотивів корекції ваги та типу харчової поведінки, що можуть стати передумовами до розвитку харчових розладів.

Мета дослідження: аналіз мотивів корекції ваги і типу харчової поведінки у підлітків.

Завдання дослідження: виявлення типу харчової поведінки та з'ясування мотивів корекції ваги, зокрема таких як: - негативне ставлення до своєї фігури; - бажання мати «ідеальну» фігуру, яка відповідає стандартам краси; - страх набрати вагу і погано виглядати; - страх втратити любов; - прагнення бути привабливою; - позбавлення від почуття неповноцінності; - прагнення бути впевненіше в собі; - завоювання любові однокласників та оточуючих; - досягнення професійного зростання; - підняття самооцінки.

Характеристика вибірки: 40 осіб підліткового віку (від 12 до 16 років).

Методи дослідження: «Діагностика мотивації корекції ваги» В. І. Шебанової і додатково створено скорочену версію опитувальника «Опитувальник визначення типу харчової поведінки» В. І. Шебанової [2].

Аналіз результатів. Під час застосування методики «Діагностика мотивації корекції ваги» ми виявили наступне: у п'ятірку найбільш характерних для респондентів мотивів увійшли

«прагнення бути привабливим» (65 %), «негативне ставлення до своєї фігури або окремих частин тіла» (60 %), «страх набрати вагу, погано виглядати» (55 %), «бажання відчувати себе впевнено» (52,5 %), «прагнення досягти «ідеальної фігури» відповідно до стандарту краси» (47,5%), «бажання позбутися від почуття неповноцінності» (47,5 %).

Крім даної методики, додатково було проведено методику «Опитувальник визначення типу харчової поведінки» для визначення типової поведінки респондентів в ситуаціях, коли їх вага зростає, коли напередодні вони мали епізод переїдання; визначити причини, коли потреба в їжі зростає і знижується.

Таблиця 1

Показники респондентів за типом обмежувальної харчової поведінки

Критерій	%
Обмеження в кількості з'їденого	20%
Обмеження висококалорійної їжі та заміщення малокалорійною	15%
Відмова від вечері (або обмеження числа прийомів їжі до 1-2 разів на день)	22,5%
Повне виключення «перекусів»	15%
Вживання меншої кількості рідини	7,5%

Як бачимо, у середньому в 16 % респондентів притаманний обмежувальний тип харчової поведінки. За додатковим критерієм «дії після епізоду переїдання» було з'ясовано, що 17,5 % респондентів повністю скасовують прийоми їжі після епізодів переїдання у наступні кілька днів і стільки ж осіб (17,5 %) застосовують дієти.

Таблиця 2

Показники респондентів за типом емоційної харчової поведінки

Критерій	Зростання потреби у їжі (%)	Зменшення потреби у їжі (%)
Під час злості та роздратування	15%	11%
Під час бездіяльності та на вихідних	21%	9%
Через негативні емоції та почуття	17,8%	12,4%
Через позитивні емоції	11%	15%